



Institut za zdravlje i sigurnost hrane Zenica
Zavod za javno zdravstvo
Služba za školsku higijenu



Ministarstvo za obrazovanje, nauku,
kulturu i sport ZDK
Ministarstvo zdravstva ZDK

VRTIĆI I COVID-19

POVEĆANJE BIOSIGURNOSTI U VRTIĆIMA U SVJETLU COVID-19 PANDEMIJE

Zenica, septembar 2020.

VRTIĆI I COVID-19
- ANALIZA RIZIKA -

Postavljanje ciljeva

- **OPĆI CILJ**: Smanjiti vjerovatnost širenja COVID-19 u odgojno-obrazovnim ustanovama – generano, zadatak svih u sistemu
- **SPECIFIČNI CILJ**: Smanjiti rizik od pojave nepovoljnih događaja u vrtićima koji mogu dovesti do širenja COVID-19 – odnosi se specifično na vrtiće
- **FOKUS AKTIVNOSTI** : Ono što se može uraditi u vrtićima

Suština pristupa

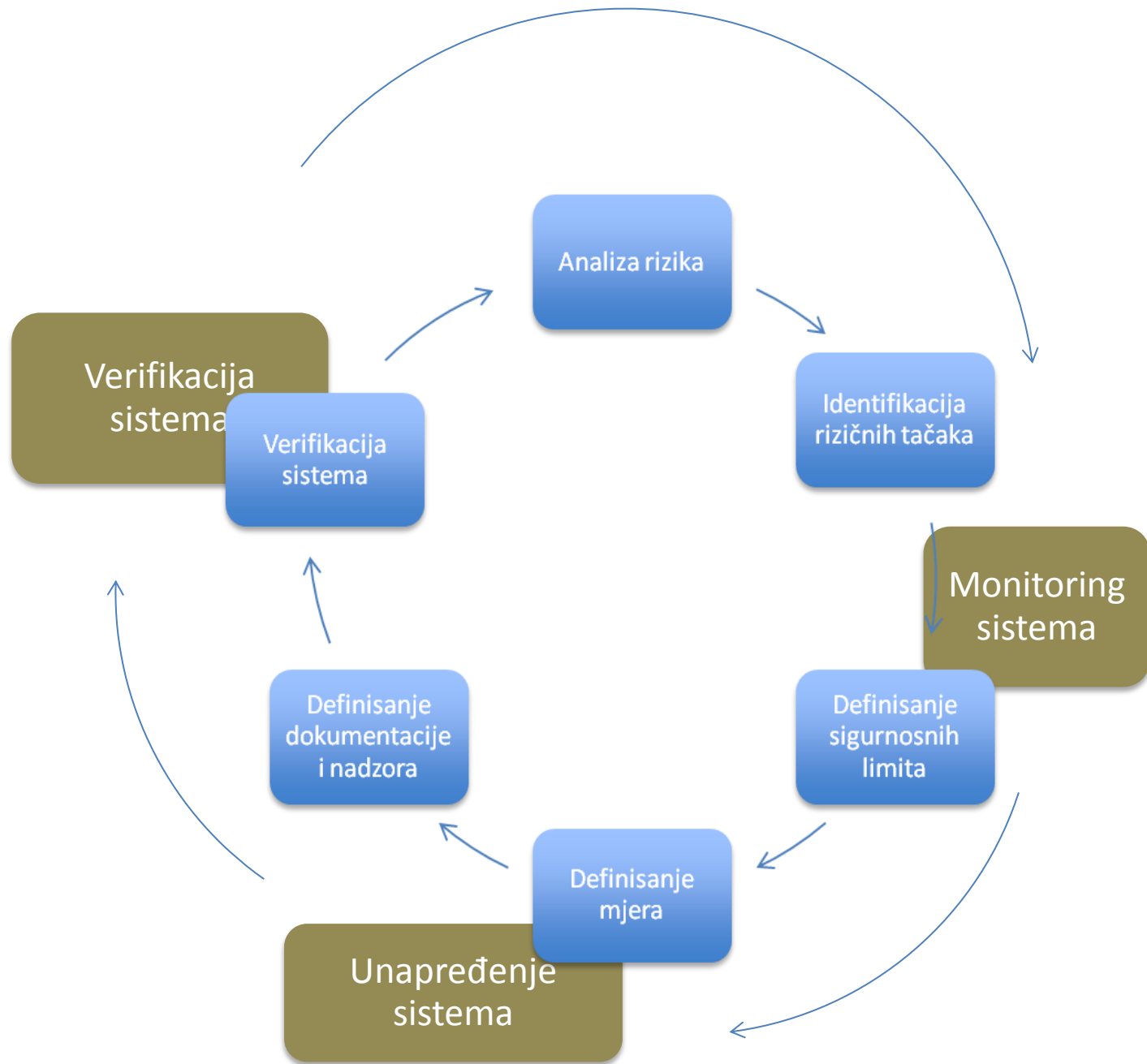
- Organizaciju rada koja omogućava odvijanje radnog procesa, sa prihvatljivim nivoom rizika od širenja COVID-19, **provode predškolske ustanove** uz stručnu podršku Instituta.

Koja je korist od svega ovoga?

- Uspostavljanjem i održavanjem ovakvog sistema predškolska ustanova stiče **povjerenje osoblja i korisnika, a i javnosti na planu biosigurnosti**, te se štiti od odgovornosti u slučaju nepovoljnih posljedica.
- Obzirom da smo poduzeli sve mjere (i to možemo dokazati kroz dokumentaciju), ne možemo biti odgovorni za eventualno pojavljivanje pozitivnog COVID-19 slučaja u vrtiću.

Osnovne postavke

- Identificirati potencijalni rizik od pojave nepovoljnog događaja
- Identificirati gdje i kada se najvjerojatnije može pojaviti nepovoljan događaj (rizične tačke)
- Definisati sigurnosne limite (broj djece na nekom mjestu, vrijeme zadržavanja, trajanje boravka, blizina kontakta...)
- Definisati metod monitoringa uspostavljenih limita
- Definisati mjere (korektivne akcije) za smanjenje rizika i mjere kod prekoračenja postavljenih limita
- Definisati sistem vođenja i čuvanja dokumentacije
- Verifikacija sistema



- Cijeli ovaj sistem se analizira i postavlja na tri nivoa (pravca):
 - konceptualnom;
 - strukturnom;
 - operativnom.

- **KONCEPTUALNI NIVO** – odnosi se na lokaciju objekta, građevinsku izvedbu i prostor
- **STRUKTURNI NIVO** – odnosi se na unutrašnje uređenje i izbor opreme
- **OPERATIVNI NIVO** – odnosi se na praktičnu provedbu higijenskih mjera

Analiza rizika

ŠTA MOŽE KRENUTI LOŠE

???

- Identificirati rizik (pojava nepovoljnog događaja) koji može imati uticaj
- Utvrditi koliko je rizik vjerovatan
- Utvrditi na koji nivo rizika će se reagovati
- Utvrditi mjere koje bi se morale poduzeti kada nastupi nepovoljni događaj

Identifikacija rizičnih tačaka

- Utvrditi mjesta (tačke) gdje postoji najveći rizik od pojave nepovoljnog događaja
- Utvrditi stepen rizika na tim rizičnim tačkama
- Utvrditi mogućnost reagovanja kod pojave nepovoljnog događaja

Definisanje limita

- Definirati sigurnosne limite (broj djece na nekom mjestu, vrijeme zadržavanja...)

Monitoring

- Definisati način nadzora nad funkcionisanjem sistema unutar prihvatljivog rizika
- Definisati dokumentaciju za monitoring

Mjere

- Definirati mjere koje se poduzimaju u cilju preveniranja nepovoljnog događaja: šta, kad i ko treba nešto uraditi
- Definirati mjere koje se poduzimaju kada dođe do nepovoljnog događaja: šta, kad i ko treba nešto uraditi
- Fokusirati se na mjere koje su **provodive**

Dokumentacija

- Definisati koja dokumentacija se vodi (šta se zapisuje)

Verifikacija sistema

- Dokazati da uspostavljeni sistem funkcionira (analizirati, testirati, uraditi vježbu...)

Poboljšanje sistema

- Sistem na početku ne mora biti idealno postavljen – on se treba kontinuirano poboljšavati

**UVODNE NAPOMENE
O PROCEDURI ZA RAD PREDŠKOLSKIH USTANOVA U
KONTEKSTU COVID-19**

Cilj Procedure

- Proljeće 2020. godine donijelo je mnoge promjene u društvu općenito, pa tako i u obrazovnom sistemu.
- Cilj ovih preporuka je obezbijediti normalno funkcionisanje sistema rada u predškolskim ustanovama, obezbjeđujući biosigurnost i adekvatnu zaštitu zdravlja djece, osoblja i svih zaposlenika.

Reference za Proceduru

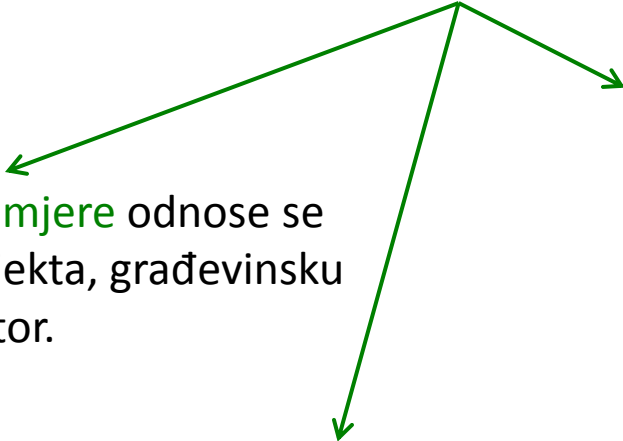
- Zaključci domaćih relevantnih kriznih štabova
- WHO
- UNICEF
- Federalno ministarstvo zdravstva
- Zavod za javno zdravstvo FBiH
- Hrvatski zavod za javno zdravstvo,
- Nastavni zavod za javno zdravstvo “Dr. Andrija Štampar”
- Institut za javno zdravlje Srbije “Dr. Milan Jovanović Batut”
- Institut za zdravlje i sigurnost hrane Zenica

Namjena Procedure

- Donosiocima odluka
 - MONKS ZDK
 - Pedagoški zavod Zenica
- Menadžmentima i zaposlenicima predškolskih ustanova
- Djeci
- Roditeljima/starateljima

Biosigurnosne mjere

- Biosigurnosne mjere se primjenjuju radi smanjenja rizika unosa infekcije (bakterije, virusi i drugi mikroorganizmi, a u smislu ovih preporuka SARS-CoV-2 virus) u životnu i radnu sredinu ljudi.

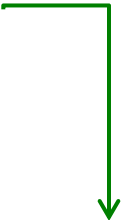


Konceptualne mjere odnose se na lokaciju objekta, građevinsku izvedbu i prostor.

Strukturne mjere predstavljaju unutrašnje uređenje i izbor opreme.

Operativne mjere

podrazumijevaju praktičnu primjenu higijenskih mjera kroz primjenu DDD-a, lične higijene, kontrole sanitarnog statusa i zdravstvenog stanja zaposlenika, te održavanja higijene radnog prostora, uključujući radno mjesto i druge prostorije koje zaposlenici, učenici i studenti tokom rada koriste.




Operativni krizni tim i operativne biosigurnosne mjere

- Na nivou ustanove uspostaviti tim od npr. tri zaposlenika među kojima mora biti osoba koja ima odgovornosti i ovlaštenja da donosi odluke, koji bi detaljno razradio operativne mjere u svrhu sprečavanja unosa zaraze, a koristeći Proceduru.



Operativne biosigurnosne mjere

Segment djelovanja	Zahtjev: Reducirati širenje sa bolesne na zdravu osobu	Zahtjev: Smanjiti rizik da se zdrave osobe zaraze
 OKOLIŠNI SEGMENT Akcije koje će se poduzeti: 1. kako spriječiti unos zaraze, 2. kako kontrolisati ulaz i izlaz iz ustanove.	<ul style="list-style-type: none">- Ohrabriti osobe koje su bolesne da ostanu kod kuće.- Ukoliko je nemoguće, osobe ne smiju posjećivati visokofrekventna mjesta.- Osobama će biti obezbijeđena odgovarajuća zaštitna oprema, osigurat će se fizičke i dezinfekcione barijere.	<ul style="list-style-type: none">- Kontinuirano podsjećati ljude da obrate pažnju na rane znakove i simptome bolesti.- Osigurati jednostavan pristup sredstvima za higijenu ruku.- Poboljšati održavanje prostorija i kruga objekta uz korištenje standardnih sredstava za čišćenje, pranje i dezinfekciju.- Osigurati kante za iskorištene maramice, maske i rukavice.

Operativne biosigurnosne mjere

Segment djelovanja	Zahtjev: Reducirati širenje sa bolesne na zdravu osobu	Zahtjev: Smanjiti rizik da se zdrave osobe zaraze
<p data-bbox="28 311 67 621">→ ↓</p> <p data-bbox="102 468 643 511"><u>ORGANIZACIJSKI SEGMENT</u></p> <p data-bbox="102 525 643 682">Mjere koje će prilagoditi svakodnevne aktivnosti trenutnom stanju:</p> <ol data-bbox="102 696 643 968" style="list-style-type: none">1. definisati kretanje i mjere zaštite unutar ustanove,2. definisati eksterne kontakte sa dobavljačima, partnerima itd.	<p data-bbox="689 468 1242 682">Educirati zaposlenike o znakovima i simptomima kako bi se promovisalo rano prepoznavanje bolesti.</p> <p data-bbox="689 696 1242 853">Postupati po proceduri za rad sa osobama koje imaju simptome.</p> <p data-bbox="689 868 1242 1025">Ohrabriti osobe sa simptomima da ostanu kod kuće.</p> <p data-bbox="689 1039 1242 1196">Raditi u smjenama, organizovati pauze za ručak u intervalima.</p> <p data-bbox="689 1210 1242 1310">Održavati fizičku distancu i higijenu.</p>	<p data-bbox="1277 468 1829 682">Educirati osoblje o znakovima i simptomima u cilju ranog prepoznavanja oboljenja.</p> <p data-bbox="1277 696 1829 968">Razmotriti mogućnost limitiranog broja osoba u objektu i prostorijama kako bi se socijalna interakcija svela na minimum.</p>

Operativne biosigurnosne mjere

Segment djelovanja	Zahtjev: Reducirati širenje sa bolesne na zdravu osobu	Zahtjev: Smanjiti rizik da se zdrave osobe zaraze
<p data-bbox="34 297 73 506">↳</p> <p data-bbox="104 468 595 511"><u>INDIVIDUALNI SEGMENT</u></p> <p data-bbox="104 525 627 796">Akcije koje će se individualno poduzeti kako bi se svakodnevno ponašanje prilagodilo trenutnom stanju.</p>	<p data-bbox="687 468 1238 739">Osobe sa simptomima trebaju nositi zaštitnu masku ukoliko su interakcije sa drugim osobama neizbježne.</p> <p data-bbox="687 753 1219 911">Obavezno je provođenje higijenskih mjera od strane svih zaposlenika.</p>	<p data-bbox="1277 468 1818 739">Kontinuirano napominjati zaposlenike na važnost lične higijene, pranja ruku i izbjegavanja dodirivanja lica.</p> <p data-bbox="1277 753 1827 1025">Ukoliko je rizik za kontakt sa osobom koja ima simptome neizbježan, potrebno je svim zaposlenicima osigurati zaštitne maske.</p>

Rizične tačke

- Mjesto ulaska/izlaska,
- Garderobier,
- Mjesto odlaganja obuće,
- Toaleti,
- Kuhinje,
- Trpezarije,
- Spavaonice

**PROTOKOL POSTUPANJA U SLUČAJU POJAVE SIMPTOMA
ILI BILO KAKVE SUMNJE**

Simptomi – definicija

- Groznica (izmjerena povišena tjelesna temperatura, ili osjećaj groznice ili drhtavica),
- ili najmanje sljedeće:
 - bolno grlo, kašalj, curenje iz nosa;
 - ili zapušenje nosa, kratak dah;
 - ili otežano disanje, bol u mišićima, gubitak mirisa i okusa;
 - ili proljev.

Rizični kontakt – definicija

- Danas se ne može govoriti o nultom riziku!
- „Kontakt“ je svaka osoba s kojom ste bili u kontaktu na sljedeći način: nalazili ste se u krugu od 1 metar i manje od druge osobe duže od 15 minuta bez upotrebe odgovarajuće lične zaštitne opreme (maska za lice), ili ste bili u direktnom fizičkom kontaktu sa drugom osobom.
 - Ukoliko ste bili u kontaktu na opisani način, spadate u „visoko rizični kontakt“.
 - Ukoliko niste bili u kontaktu na opisani način (nego ste samo prošli pored osobe, razgovarali s osobom kratko i na udaljenosti, posebno na otvorenom prostoru, osoba nije kašljala ni kihala, niste bili u prisnom fizičkom kontaktu, ljubljenje, grljenje, srdačno rukovanje i slično, ili niste imali nikakav fizički kontakt), spadate u „nisko rizični kontakt“.

PROTOKOL
POSTUPANJA U
SLUČAJU
POJAVE SIMPTOMA



- Način mjerenja tjelesne temperature
- Mjerenje temperature kod djece i zaposlenika kod kuće
- Mjerenje temperature kod djece i zaposlenika u vrtiću
- Prostorija za izolaciju
- Neprijavljeno odsustvo djeteta
- Bolesni zaposlenik ili dijete
- Hitno telefonsko obavještanje ljekara/epidemiologa
- Lista kontakata

POMOĆNI OBRASCI

_____ (naziv odgojno-obrazovne ustanove)
_____ (adresa)

Broj: _____ (mjesto), _____.20. godina

**PLAN
organizacije i rada za vrijeme trajanja pandemije
novog koronavirusa (SARS-CoV-2) i oboljenja koje on uzrokuje (COVID-19)**

Član 1.

Imajući u vidu trenutnu epidemiološku situaciju na području ZDK određuju se posebne mjere obavljanja radnih zadataka i poslova za sve zaposlene u _____ (naziv odgojno-obrazovne ustanove).

Shodno potrebama, radno vrijeme će se odrediti u jednoj ili dvije smjene.

Svi radni zadaci će se obavljati na način da će neposredni rukovodioci organizovati rad tako da se, ukoliko radni procesi to omogućavaju, izvrši preraspodjela radnih mjesta kako bi se obezbijedila međusobna udaljenost od 1,5 – 2 metra između radnih mjesta.

Član 2.

Radi zdravstvene i epidemiološke zaštite svih radnika koji dolaze na posao i trećih lica koja dolaze u prostorije ustanove, svakodnevno će se vršiti dezinfekcija svih prostorija, posebno nakon svake okončane smjene.

Na svim ulazima u prostorije ustanove biće postavljena dezinfekciona sredstva sa raspršivačima za ruke i dez-barijere za dezinfekciju obuće. Određuje se da će nadzor i kontrolu popunjenosti dezinfekcionim sredstvima vršiti direktor ustanove ili druga osoba sa višegodišnjim iskustvom koju direktor zaduži, te spremniće u okviru svojih radnih zadataka.

Član 3.

Svi radnici koji dolaze na posao, kao i treća lica koja iz bilo kojeg razloga dolaze u prostorije ustanove, dužni su voditi računa o radu u uslovima socijalne distanca.

Prilikom dolaska i odlaska s posla svi radnici su dužni pridržavati se preporučenih i određenih mjera zaštite (maske i druga preporučena zaštitna oprema), te neposredno prilikom ulaska u prostorije ustanove koristiti dezinfekciona sredstva, odnosno izvršiti dezinfekciju ruku i obuće.

Član 4.

U slučaju bilo kakvih respiratornih simptoma ili bilo kakvih simptoma koji upućuju na COVID-19, zaposleni su dužni preduzeti sve potrebne mjere ostvarivanja kontakta sa nadležnim zdravstvenim institucijama, o istom obavijestiti neposrednog rukovodioca ili upravu ustanove, a sve u cilju zaštite ostalih radnika i učenika/studenata.

Svi radnici su dužni preduzeti potrebne radnje ako su kontaktirali sa licima koja su došla iz inostranstva ili sa područja u kojima su registrovana žarišta zaraze, te o tome odmah obavijestiti rukovodioca, upravu ustanove i nadležne službe radi preduzimanja potrebnih radnji.

Član 5.

Kod obavljanja radnih zadataka i poslova svi radnici su dužni voditi računa da se grupisanje svede na najmanju moguću mjeru, kao i da se vrijeme pauze provodi na preporučenoj udaljenosti i socijalnoj distanci.

Član 6.

Kod obavljanja radnih zadataka i poslova svi radnici, učenici/studenti i roditelji/staratelji, te „treća“ lica koja ulaze u prostorije ove ustanove su dužni pridržavati se i provoditi preporuke iz dokumenta „Procedura za rad odgojno-obrazovnih ustanova – vodič za unapređenje biosigurnosti u kontekstu COVID-19“ izdatog od strane Instituta za zdravlje i sigurnost hrane Zenica, broj 02-2614/20 od 07.08.2020. godine, kao i eventualnih naknadnih revizija ovih Procedura.

Član 7.

Ovaj Plan sačinjen je zbog realne opasnosti od zaraze, te u vezi sa Odlukom Vlade FBiH o proglašenju stanja nesreće uzrokovane pojavom novog koronavirusa na području FBiH od 16.03.2020. godine, kao i Naredbom Kantonalnog štaba civilne zaštite ZDK broj:16-33-3232-79/20 od 05.05.2020. godine.

Ovaj Plan stupa na snagu danom donošenja i važi dok traju okolnosti uzrokovane COVID-19 u BiH ili do drugačije odluke.

Direktor:

Dostavljeno:

1. Oglasa ploča
2. Arhiva

1.

STATI NA PODLOGU DEZ-BARIJERE I ZADRŽATI SE NEKOLIKO SEKUNDI

Covid-19



2.

STATI NA PODLOGU ZA POSUŠIVANJE OBUĆE

Covid-19



SPRAVNO PRANJE RUKU

ISPRAVNO PRANJE RUKU



Ruke se obavezno peru

- prije početka rada
- nakon kašlja, kihanja ili puhanja nosa
- prije rukovanja s kuhanom ili gotovom hranom
- nakon rukovanja ili pripremanja sirove hrane
- nakon rukovanja otpadom
- nakon korištenja toaleta
- nakon jela, pića ili pušenja
- nakon rukovanja novcem
- generalno-redovno

Dezinfekcija ruku se obavlja nakon svakog napuštanja radnog mjesta

**EPIDEMIOLOŠKI UPITNIK ZA „TREĆA“ LICA KOJA MORAJU UĆI U
PROSTORIJE USTANOVE
(osim zaposlenika, učenika i studenata)**

Ime (ime oca) i prezime	
Datum rođenja	
Adresa stanovanja i općina	
Broj telefona	
Kome se klijent obratio, s kim je bio u kontaktu	
Datum i tačno vrijeme posjete ustanovi	
Da li ste boravili u posljednjih 14 dana u rizičnim područjima (unutar ili van BiH)? Ako da, gdje i u kojem periodu?	Da Ne _____
Da li ste u posljednjih 14 dana bili u kontaktu sa osobama koje su boravile u rizičnim područjima, sa osobama koje su bile u samoizolaciji ili sa osobama za koje sumnjate da su zaražene koronavirusom?	Da Ne
Imate li zdravstvenih tegoba:	
- povišena temperatura, groznica, drhtavica	Da Ne (_____ °C)*
- bolno grlo, kašalj, curenje iz nosa	Da Ne
- zamućenje nosa, kratak dah	Da Ne
- otežano disanje, bol u mišićima, gubitak mirisa i okusa	Da Ne
- proljev	Da Ne

Obrazac popunio: _____

* Po mogućnosti izmjeriti tjelesnu temperaturu beskontaktnim toplomjerom.

** Ovaj Epidemiološki upitnik ispunit će se za svaku osobu koja ulazi u prostorije odgojno-obrazovne ustanove (osim zaposlenika, učenika i studenata), uključujući i roditelje koji eventualno ulaze u prostorije ustanove, i predstavljat će osnovu za eventualno epidemiološko povezivanje kontakata sa pozitivnim slučajem na COVID-19.

*** Popunjavanjem ovog Epidemiološkog upitnika pod punom odgovornošću izjavljujem da, prema mom najboljem znanju, nisam izostavio/la nijedan ostvareni kontakt niti podatak.

LISTA ODRŽAVANJA ČISTOĆE I DEZINFEKCIJE PROSTORA I PREDMETA

Odgojno-obrazovna ustanova: _____

RB	Datum, vrijeme i mjesto održavanja čišćenja i dezinfekcije	Ime i prezime osobe koja je obavila čišćenje i dezinfekciju	Vrsta obavljenog posla i koncentracija i količina sredstva koje je korišteno (mehaničko čišćenje, dezinfekcija, drugo)
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			
6.			
7.			
8.			
9.			
10.			
11.			
12.			
13.			
14.			
15.			

* Pod punom odgovornošću potpisujem ovu Listu evidencije održavanja čistoće i dezinfekcije koju sam obavio/la prema mom najboljem znanju i mogućnostima.

LISTA KONTAKATA

Odgojno-obrazovna ustanova: _____

Ime i prezime zaposlenika: _____

Datum: __. __. 20__ . godina

RB	Ime i prezime kontakta	Vrijeme kontaktiranja	Vrsta kontakta	
			Visoko rizični	Nisko rizični
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				
6.				
7.				
8.				
9.				
10.				
11.				
12.				
13.				
14.				
15.				
16.				
17.				
18.				
19.				
20.				

Definiranje „kontakta“. Danas se ne može govoriti o nulom riziku. Međutim, da bi se procijenio rizik neophodni su valjani podaci, pa je zato potrebno precizno definisati šta je to „kontakt“ u smislu COVID-19.

- „Kontakt“ je svaka osoba s kojom ste bili u kontaktu **na sljedeći način**: nalazili ste se u krugu od 1 metar i manje od druge osobe duže od 15 minuta, a posebno ukoliko niste koristili zaštitnu opremu (masku preko usta i nosa), ili ste bili u direktnom fizičkom kontaktu sa drugom osobom.
- Ukoliko ste bili u kontaktu na ovako opisani način, u tabeli stavite „x“ u koloni „visoko rizični kontakt“.
- Ukoliko niste bili u kontaktu na ovako opisani način (nego ste samo prošli pored osobe, razgovarali s osobom kraće od 15 minuta na udaljenosti, posebno na otvorenom prostoru, osoba nije kašljala ni kihala, niste bili u prisnom fizičkom kontaktu, ljubljenje, grljenje, srdačno dugotrajno rukovanje i slično, ili niste imali nikakav fizički kontakt), u tabeli stavite „x“ u koloni „nisko rizični kontakt“.

Ovu Listu kontakata ispunit će svaki zaposlenik i navesti svakog drugog zaposlenika, oznaku grupe učenika ili studenata, roditelja/staratelja, te svaku drugu osobu s kojom je došao u kontakt u toku dana, a Lista će predstavljati osnovu za eventualno epidemiološko povezivanje kontakata sa pozitivnim slučajem sa COVID-19.

Popunjavanjem ove Liste pod punom odgovornošću izjavljujem da, prema mom najboljem znanju, nisam izostavio/a nijedan ostvareni kontakt.

ČEK-LISTA ZA DNEVNO PRAĆENJE ZDRAVSTVENOG STANJA

Razred/grupa: _____

Datum: _____.20____. godine

RB	Ime i prezime	Simptomi (da – ne)									
		Tjelesna temperatura (°C)*, groznica, drhtavica	Bolno grlo	Kašalj	Curenje iz nosa	Zapušenje nosa	Kratak dah	Otežano disanje	Bol u mišićima	Gubitak mirisa i okusa	Proljevi
1.											
2.											
3.											
4.											
5.											
6.											
7.											
8.											
9.											
10.											
11.											
12.											
13.											
14.											
15.											

Ček-listu popunio: _____

* Po mogućnosti izmjeriti tjelesnu temperaturu beskontaktnim toplomjerom, ili dobiti informaciju od zaposlenika.

** Popunjavanjem ove Ček-liste pod punom odgovornošću izjavljujem da, prema mom najboljem znanju, nisam izostavio/la nijedan podatak.

**METODOLOGIJA IZRADE
PLANA ZA USPOSTAVLJANJE I ODRŽAVANJE SISTEMA
BIOSIGURNOSTI NA UNIVERZITETU U KONTEKSTU COVID-19**

Plan internog nadzora i kontrole nad biosigurnosnim aspektima u kontekstu COVID-19

Preventivna higijenska mjera ili aktivnost iz Procedure za početak rada predškolskih ustanova u kontekstu COVID-19	Odgovorna ili zadužena osoba za provođenje preventivnih higijenskih mjera ili aktivnosti iz Procedure	Postupak provođenja preventivnih higijenskih mjera ili aktivnosti iz Procedure	Potrebna dokumentacija kao dokaz provođenja preventivnih higijenskih mjera ili aktivnosti iz Procedure	Odgovorna ili zadužena osoba za internu kontrolu provođenja preventivnih higijenskih mjera ili aktivnosti iz Procedure	Nepovoljni rizični događaji za koje je analizom rizika procijenjeno da bi se mogli dogoditi, sa procijenjenim nivoom rizika (1-3)	Unaprijed predviđene korektivne mjere ili aktivnosti kod pojave nepovoljnog rizičnog događaja, ko i kad ih provodi, hitnost provođenja mjere (1-3)
--	---	--	--	--	---	--

Na osnovu analize (razmišljanja o potencijalnom problemu i/ili iskustvenog uočavanja problema) i identifikacije potencijalnog rizika na nekoj rizičnoj tački, odrediti mjeru koju smatrate da je potrebno i želite interno kontrolisati.

Primjer 1: Procedurom je definisano da roditelji ne ulaze u objekat radi smanjenja broja kontakata. Procjenjujete da postoji rizik od kontinuiranog insistiranja od strane nekolicine roditelja da uvedu svoje dijete skroz u učionicu.

Primjer 2: Procedurom definisano da stariji studenti nose maske kontinuirano. Na osnovu saznanja pojedinih nastavnika procjenjujete da bi studenti prve godine mogli insistirati da istu ne nose, navodeći da oni “preuzimaju odgovornost”.

Plan internog nadzora i kontrole nad biosigurnosnim aspektima u kontekstu COVID-19

Preventivna higijenska mjera ili aktivnost iz Procedure za početak rada predškolskih ustanova u kontekstu COVID-19

Odgovorna ili zadužena osoba za provođenje preventivnih higijenskih mjera ili aktivnosti iz Procedure

Postupak provođenja preventivnih higijenskih mjera ili aktivnosti iz Procedure

Potrebna dokumentacija kao dokaz provođenja preventivnih higijenskih mjera ili aktivnosti iz Procedure

Odgovorna ili zadužena osoba za internu kontrolu provođenja preventivnih higijenskih mjera ili aktivnosti iz Procedure

Nepovoljni rizični događaji za koje je analizom rizika procijenjeno da bi se mogli dogoditi, sa procijenjenim nivoom rizika (1-3)

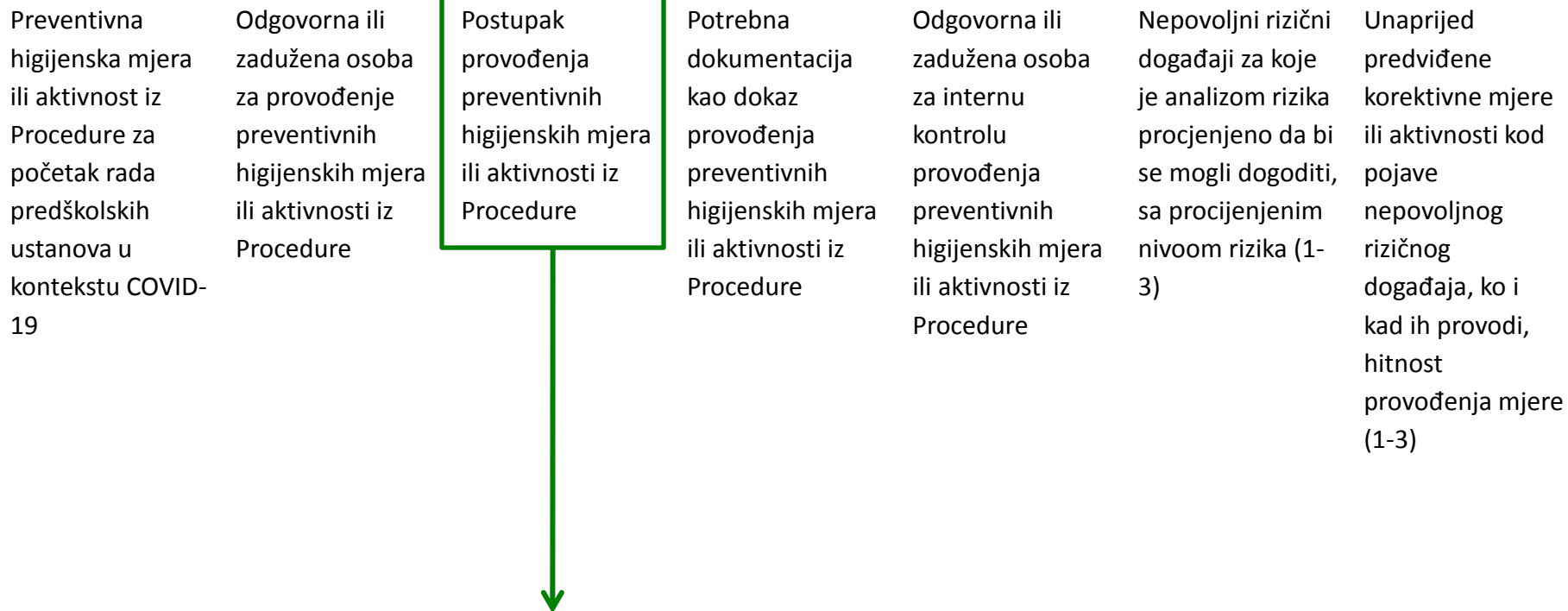
Unaprijed predviđene korektivne mjere ili aktivnosti kod pojave nepovoljnog rizičnog događaja, ko i kad ih provodi, hitnost provođenja mjere (1-3)

Na osnovu analize (spoznaje o tome koji zaposlenik je u najboljoj situaciji da sagleda problem i provede mjeru), odrediti/zadužiti osobu koja će imati zadatak i biti odgovorna za provođenje mjere, što predstavlja disperziju odgovornosti na fer osnovi. (Npr. dekan ne može biti odgovoran za provođenje prozračivanja učionice, ali spremačica ne može biti odgovorna za imenovanje operativnog kriznog tima.)

Primjer 1: Provođenje mjere ograničenja ulaska u objekat svim roditeljima, pa i grupi roditelja koji insistiraju da ulaze u objekat vršit će odgajateljice.

Primjer 2: Osiguranje provođenja mjere nošenja maske provodit će svi nastavnici prve godine.

Plan internog nadzora i kontrole nad biosigurnosnim aspektima u kontekstu COVID-19

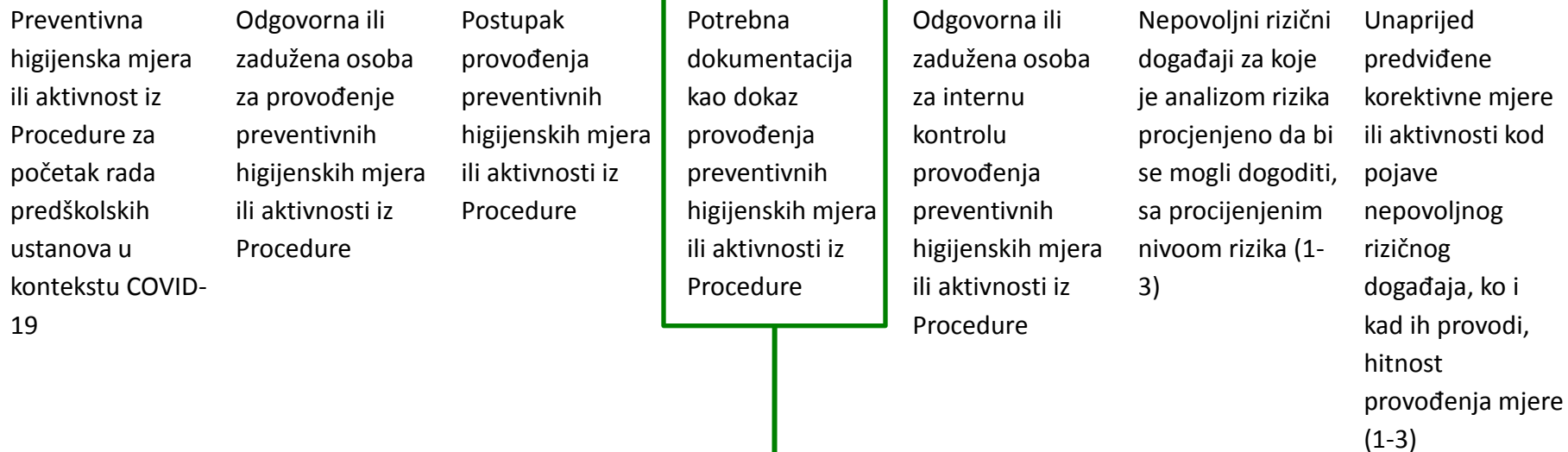


Na osnovu smjernica propisanih Procedurom i/ili na osnovu vlastite analize koja je u skladu sa Procedurom, odrediti postupak provođenja mjere. (Npr. Procedurom je propisano da zaposlenici svakodnevno ispunjavanju Listu kontakata, ali škola će odrediti da li će se ova Lista voditi u *hard copy* ili elektronskoj formi.)

Primjer 1: Odgajateljice će provoditi mjeru putem obavještanja, razgovora, skretanja pažnje, objašnjavanja značaja provođenja mjere, ukazivanja na neophodnost poštivanja Procedure i sl.

Primjer 2: Svi nastavnici skretat će pažnju, upozoravati i objašnjavati značaj provođenja mjere nošenja maske svim studentima, pa i studentima prve godine koji to odbijaju i istu ne nose. Nastavnik će pokušat će pronaći (ne)formalnog lidera među studentima kojeg ostali studenti uvažavaju i koji će imati dodatni pozitivan uticaj na ostale studente.

Plan internog nadzora i kontrole nad biosigurnosnim aspektima u kontekstu COVID-19



Dio dokumentacije propisan je Procedurom, a za sve što operativni krizni tim analizom procijeni da je neophodno dokumentovati formirat će se dodatna dokumentacija. (Npr. Procedurom je propisano da zaposlenici na održavanju čistoće ispunjavanju Listu održavanja čistoće i dezinfekcije prostora i predmeta, ali će operativni krizni tim na osnovu prijedloga profesora tjelesnog odgoja uvesti da se ova Lista popunjava i nakon čišćenja i dezinfekcije lopti i ostalih sportskih rekvizita.)

Primjer 1: Za dokumentovanje provođenja mjere odgajateljice će imati kopiju obavještenja kojeg su podijelili djeci da predaju svojim roditeljima.

Primjer 2: Za dokumentovanje provođenja mjere služit će obavještenja postavljena na zidovima u organizacionoj jedinici Univerziteta.

Plan internog nadzora i kontrole nad biosigurnosnim aspektima u kontekstu COVID-19

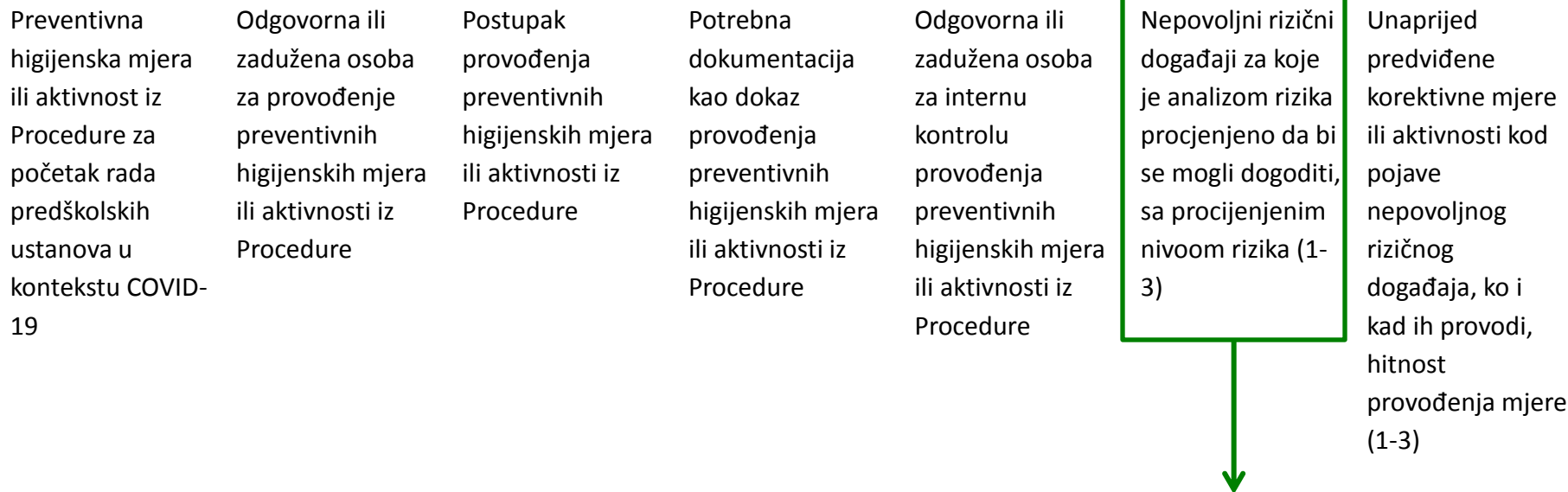
Preventivna higijenska mjera ili aktivnost iz Procedure za početak rada predškolskih ustanova u kontekstu COVID-19	Odgovorna ili zadužena osoba za provođenje preventivnih higijenskih mjera ili aktivnosti iz Procedure	Postupak provođenja preventivnih higijenskih mjera ili aktivnosti iz Procedure	Potrebna dokumentacija kao dokaz provođenja preventivnih higijenskih mjera ili aktivnosti iz Procedure	Odgovorna ili zadužena osoba za internu kontrolu provođenja preventivnih higijenskih mjera ili aktivnosti iz Procedure	Nepovoljni rizični događaji za koje je analizom rizika procijenjeno da bi se mogli dogoditi, sa procijenjenim nivoom rizika (1-3)	Unaprijed predviđene korektivne mjere ili aktivnosti kod pojave nepovoljnog rizičnog događaja, ko i kad ih provodi, hitnost provođenja mjere (1-3)
--	---	--	--	--	---	--

Na osnovu analize (spoznaje o tome koji zaposlenik je u najboljoj situaciji da sagleda problem i kontroliše provođenje mjere), odrediti/zadužiti osobu koja će imati zadatak i biti odgovorna za kontrolisanje provođenja mjere, što predstavlja disperziju odgovornosti na fer osnovi.

Primjer 1: Kontrolisanje provođenja mjere obavještanja roditelja o ograničenju ulaska u objekat vršit će direktor.

Primjer 2: Kontrolisanje provođenja mjere obavještanja studenata prve godine i generalno o neophodnosti nošenja maske provodit će prorektor za studentska pitanja.

Plan internog nadzora i kontrole nad biosigurnosnim aspektima u kontekstu COVID-19



Na osnovu analize (razmišljanja o potencijalnom problemu i/ili iskustvenog uočavanja problema) i identifikacije potencijalnog rizika na nekoj rizičnoj tački, unaprijed predvidjeti jedan ili više mogućih nepovoljnih rizičnih događaja koji bi se mogli dogoditi u budućnosti, te procijeniti nivo rizika: 1 – nisko rizičan, 2 – srednje rizičan, 3 – visoko rizičan. (U ovom smislu ustanova se neće baviti procjenom epidemioloških rizika, nego vlastitom procjenom i karakterizacijom nekog događaja kao nepovoljnog i rizičnog. Potrebno je osvijestiti razliku između “smanjiti širenja COVID-19 u vrtiću” i “smanjenja rizika od pojave nepovoljnih događaja u vrtiću, u skladu sa Procedurom, a koji mogu dovesti do širenja COVID-19”, pri čemu se razmišljanje predškolske ustanove treba fokusirati na drugu stavku.)

Primjer 1: Nekoliko roditelja ušlo je u objekat sa svojim djetetom skroz do učionice bez zaštitne maske i tu su se zadržali 10-tak minuta, te samim time ostvarili kontakte sa ostalom djecom i osobljem bez održavanja propisane distance (procijenjeni nivo rizika 2).

Primjer 2: Svi studenti prve godine proveli su nekoliko časova nastave ne noseći masku i ne poštujući propisanu distancu, a jedan od studenata je vidljivo prehladen (procijenjeni nivo rizika 3).




Plan internog nadzora i kontrole nad biosigurnosnim aspektima u kontekstu COVID-19

Preventivna higijenska mjera ili aktivnost iz Procedure za početak rada predškolskih ustanova u kontekstu COVID-19	Odgovorna ili zadužena osoba za provođenje preventivnih higijenskih mjera ili aktivnosti iz Procedure	Postupak provođenja preventivnih higijenskih mjera ili aktivnosti iz Procedure	Potrebna dokumentacija kao dokaz provođenja preventivnih higijenskih mjera ili aktivnosti iz Procedure	Odgovorna ili zadužena osoba za internu kontrolu provođenja preventivnih higijenskih mjera ili aktivnosti iz Procedure	Nepovoljni rizični događaji za koje je analizom rizika procijenjeno da bi se mogli dogoditi, sa procijenjenim nivoom rizika (1-3)	Unaprijed predviđene korektivne mjere ili aktivnosti kod pojave nepovoljnog rizičnog događaja, ko i kad ih provodi, hitnost provođenja mjere (1-3)
--	---	--	--	--	---	--

Na osnovu analize (razmišljanja o potencijalnom rješenju problema i/ili iskustvenom uočavanju rješenja problema), unaprijed predvidjeti jedno ili više mogućih rješenja nepovoljnih rizičnih događaja (korektivnih mjera ili aktivnosti) koja bi se mogla provesti u slučaju nepovoljnog rizičnog događaja, odrediti osobu koja bi provodila predviđene mjere i kada bi ih provodila, te procijeniti nivo hitnosti: 1 – mala hitnost, 2 – srednja hitnost, 3 – velika hitnost. (U ovom smislu predškolska ustanova se neće baviti provođenjem epidemioloških mjera, nego vlastitom procjenom i karakterizacijom potencijalnog mogućeg rješenja nepovoljnog događaja. Potrebno je osvijestiti razliku između “epidemioloških mjera za COVID-19” i “korektivnih mjera za nepovoljne rizične događaje, u skladu sa Procedurom, a koji mogu dovesti do smanjenja vjerovatnoće širenja COVID-19”, pri čemu se razmišljanje u vrtićima treba fokusirati na drugu stavku.)

Primjer 1: Direktor će odmah upozoriti roditelje koji su ušli u objekat da je ulazak ograničen, te skrenuti pažnju na obavezu nošenja maske i održavanja distance (procijenjeni nivo hitnosti 2).

Primjer 2: Operativni krizni tim organizacione jedinice Univerziteta odmah će strogo upozoriti sve studente prve godine o propustima u vezi nošenja maske i poštivanje propisane distance. Prehlađenog studenta će se izmjestiti u prostoriju za izolaciju ili poslati kući i biće pozvani njegovi roditelji radi konsultacija sa zdravstvenom ustanovom i procjene njegovog zdravstvenog stanja. Operativni krizni tim organizacione jedinice Univerziteta posavjetovat će se sa nadležnim zdravstvenim ustanovama (npr. Služba za školsku higijenu Instituta ili Higijensko-epidemiološka služba nadležnog Doma zdravlja) o daljem postupanju u vezi sa prehladenim studentom, o potrebi eventualne zdravstvene procjene ostalih studenata, eventualnoj potrebi dodatne dezinfekcije prostora i sl. (nivo hitnosti 3).

- 
- Osim planiranja i predviđanja, operativni krizni tim predškolske ustanove treba voditi **evidenciju/registar** nepovoljnih rizičnih događaja koji su se stvarno desili i korektivnih akcija koje su se stvarno poduzele.
- 
- SPECIFIČNI CILJ**: Smanjiti rizik od pojave **nepovoljnih događaja** u vrtiću koji mogu dovesti do širenja COVID-19.
- 
- Sistem na početku ne mora biti idealno postavljen – on se treba kontinuirano poboljšavati.



INZ – U službi javnog zdravlja...

Panika nije opcija, oprez i odgovornost jesu!

